

Jennifer Fox: "Kvinnor är mer intressanta än män"

Vad betyder det att vara kvinna i världen av i dag? Kan en framgångsrik barnlös filmare från New York förstå en somalisk flykting som slåss mot omskärelse, eller en tjej från Kambodja som fastnat i traffickingträsket? Jennifer Fox försöker i sin prisbelönade dokumentärserie "En fri kvinnas bekännelser".

Bänka er vid tv-apparaterna ikväll, för på Svt2 kl 22.20 sänds första avsnittet av den mångfaldigt prisbelönade dokumentärfilmen "En fri kvinnas bekännelser". Vi får följa filmaren Jennifer Fox på en oförutsägbar och vindlande utvecklingsresa från det bohemiska och "fria" artistiska livet med vännerna i New York till Sydafrika, Indien, Ryssland, Kambodja, Zürich, England ...där hon möter kvinnor från andra kulturer och pratar om sex, barn, kärlek, arbete, pengar, våld, skönhet och rädsla.

Den här serien borde ingen kvinna missa. Det är precis som en gång Erica Jongs kultbok "Rädd att flyga" från 1973, en resa både på utsidan och insidan. Kanske kan den bli motsvarigheten till den boken. En samling, en ny hållpunkt. Jennifer Fox berättar mycket utlämnande om sig själv och sitt eget liv likaväl som hon får ta del av de andra kvinnornas berättelser. Tonen i filmen är ofta lätt sorgsen, men alltid intresserad, och trots de ofta stora svårigheter som kvinnorna har i filmen finns det plats för mycket glädje och en stark känsla av samhörighet.

Jennifer Fox har en alldeles speciell kamerateknik för att bli kvitt vad man kan kalla "den manliga blickens diktat", alltså att kvinnor genom inläring börjar "uppträda" framför en kamera, liksom för blickar över huvud taget. Det berättar hon när vi ses för en intervju på ett hotell i Stockholm. Hon kallar sin teknik i filmen "passing the kamera"; hon själv och den kvinna hon intervjuar håller kameran omväxlande. Det handlar om tydlig betoning av dialog även i formen, och just dialogen räknas ju, säger Jennifer, som ett mycket kvinnligt sätt att kommunicera. Medan det traditionellt manliga förhållningssättet till kommunikation är hierarkiskt: att tala uppåt, eller neråt.

- Idén var att alla som var med i filmen verkligen skulle vara subjekt, säger Jennifer Fox.
(Och Givetvis får jag genomföra min intervju med Jennifer på "passing the camera"-vis, genom att hålla kameran lika mycket som hon.)

Jennifer Fox. Om Erica Jong var rädd att "flyga", där flyga implicerade att bryta sig ur den traditionella kvinnorollen, är du snarare rädd att stanna? Du verkar nästan ha tillbringat mer tid på flygplatser än hemma, och du berättar i filmen att du alltid sett dig som "pappas flicka". Är det här ditt sätt att försöka uppvärdera det kvinnliga, både hos dig själva och andra?

- Ja, det kan man säga. Och det var ett roligt sätt att se, att Erica Jong var rädd att flyga, jag är rädd att stanna (skratt).

- Jag tror att jag reagerade på min mammas, min mosters, min mormors liv. Jag var rädd att bli bunden till hemmet som de. Så jag la all energi på att flyga, både bildligt och bokstavligt.

- Jag är bra på omvårdnad, jag tar hand om mina vänner, men den fysiska manifestationen av att vara hemma, att vara ansvarig för barn, alla de sakerna skrämmer mig verkligen.

Men hur känner du när det gäller de sakerna nu, jämfört med innan du påbörjade den här filmen?

- Jag tror att jag insåg under arbetet med den här filmen att jag är mer kvinnlig än vad jag mäktat se tidigare. Jag har tillbringat så mycket av min tid och min energi på att forma mitt liv efter en manlig mall, att jag inte sett eller velat erkänna, att mitt sätt att närma mig ämnen eller människor egentligen var väldigt kvinnligt.

- Jag minns när jag var i 20-årsåldern och började göra filmer och min far var affärsman, och han älskade affärer, så en del av mig har inkorporerat det, för du kan inte vara filmmakare utan att vara en businessperson. Jag både producerar och regisserar.

- När jag började arbeta gick jag därför in i affärsmöten, och låtsades vara som min pappa. Det fungerade inte alls. För jag kan inte vara den där manliga personen, jag kan bara vara på mitt eget sätt. Det tog mig lång tid att inse att jag är kvinnlig men också att inse att jag tillhör ett kvinnligt system som jag förnekade. Vart jag än reser kan jag hitta kvinnor som jag kan relatera till, det finns ämnen som vi tycker är viktiga som är desamma. Det märks tydligt i min film.

- Man kan fråga sig hur jag kan relatera till en kvinna i Rwanda som har blivit gängvåldtagen av soldater, men jag menar att jag kan det. Varje kvinna har en liten bit av en tråd som tillhör oss alla.

När det blev känt att Doris Lessing får årets Nobelpris i litteratur slog det mig hur flera unga svenska feminister tog illa upp för att det står i motiveringen att Lessing har skrivit om "den kvinnliga erfarenheten". De ansåg att det borde stå: "Den mänskliga erfarenheten" istället. Äldre svenska feminister verkar däremot acceptera "den kvinnliga erfarenheten" som giltig, snarare än degraderande. Vad är din kommentar till det?

- Och de anser sig själva vara feminister? Så märkligt. För mig är hela tanken om "neutralitet" något som kommer ur förnekandet av det feminina. När jag tittar tillbaka på den period av mitt eget liv när jag försökte vara "genusneutral" var det när jag inte ville vara en flicka överhuvudtaget. Jag skulle aldrig ha kallat mig själv feminist på den tiden.

- Män och kvinnor är inte neutrala, vi är olika. Det är vad jag har lärt mig. Jag anser att kvinnor har kvaliteter som inte män har, och det är mest beroende på den roll vi fått spela i patriarkatet, men en del är också biologisk. Jag vill vara kvinna nu, jag vill inte vara en man, och med det menar jag i första hand den roll de tvingas spela. Jag vill inte sitta i tystnad och inte prata om mina känslor. Jag vill inte att jag ska handla om "lösningar", utan om förståelse.

- Jag anser att män förlorar extremt mycket på patriarkatet, lika mycket som kvinnor, fast de inte insett det än.

- Jag tycker att kvinnor är mer intressanta än män. Om jag går på en fest, vilken som helst, så är jag säker på att de konversationer jag har med kvinnor kommer att vara hundra gånger mer intressanta än dem jag har med män. Nästan automatiskt. Män är så mycket på ytan, med kvinnor kan jag genast gå djupare. Det är både kulturellt och biologiskt.